VEILINGEN LANGS DE GRENS

- Niederrhein is het belangrijkste tuinbouwgebied van Duitsland. Zestienhonderd bedrijven zorgen voor een omzet van 630 miljoen euro.
- Het areaal groenten en fruit bedraagt 8500 hectare, bloemen en sierplanten zijn goed voor 1600 hectare.
- Met een omzet van acht miljard euro per jaar is Duitsland het belangrijkste afzetgebied in Europa wat betreft bloemen en potplanten.
- Greenport Venlo wil de komende tien jaar de toegevoegde waarde verdubbelen van één naar twee miljard euro.

Loodzware lasten

„Nederlanders doen een beetje schamper over de kleinere Duitse familiebedrijven. Die blijven in deze economische crisis wel overeind. Nederlandse tuinders dragen loodzware lasten."

Directeur Gerrie Swinkels van de bloemenveiling in Herongen

Greenport Europa dient zich aan

Zuid-Oost Nederland vormt samen met Noordrijn-Westfalen het grootste aaneengesloten land- en tuinbouwgebied van West-Europa. Toch varen beide regio's van oudsher een eigen koers. Hoe kan dat? En, hoe lang nog?

De veiling in Herongen, op een steenworp afstand van Venlo. foto **Jürgen Mols**

door **Bart Ebisch**

Tien jaar geleden mislukte de beoogde fusie tussen de veiling ZON (Zuid Oost Nederland) in Venlo en die in Straelen, vlak over de grens bij Venlo. Het zou niet de laatste keer zijn dat een grensoverschrijdend initiatief strandde. Twee jaar geleden wilde een groep investeerders een 120 hectare groot tuinbouwkassenproject in Straelen ontwikkelen. Het project Kastanienburg, naar voorbeeld van Siberië en Californië aan deze kant van de grens, zou plaats moeten bieden aan grootschalige Nederlandse en Duitse tuiniersbedrijven. Burgemeester Johannes Giesen van Straelen reageerde terughoudend. Het ambitieuze plan ging niet door.

Dan deze week. De bloemenveilingen in Herongen en Lüllingen, op een steenworp afstand van respectievelijk Venlo en Bergen, maken de bouwplannen bekend die nodig zijn na het samengaan van de potplanten- (Lüllingen) en snijbloemenveiling (Herongen). Samen hebben ze een omzet van 260 miljoen euro.

Vanaf zomer volgend jaar kan de vakhandel voor alle planten en bloemen terecht in Herongen. De afmijnzaal, de verkoophal waar de bloemen voor de veilingklok komen, wordt uitgebreid van 448 naar 610 plaatsen. Er komen twee klokken bij, evenals loodsen voor de aan- en afvoer. Het gaat om een investering van 23 miljoen euro.

De hierboven geschetste ontwikkelingen roepen enkele vragen op. Waarom lukt een veilingfusie over de 'grenzen' heen niet en waarom houdt grootschalige glastuinbouw achter Venlo plotseling op? Het antwoord moet gezocht worden in historische verschillen tussen het Rheinland en de regio Venlo.

Hier zijn glastuinbouwbedrijven van vier, vijf hectare normaal, in Siberië zelfs een veelvoud daarvan. Paprikateler Pieter Wijnen laat de toekomst zien. Zijn bedrijf in aanbouw krijgt een omvang van circa 60 hectare. In Duitsland echter ben je met anderhalve hectare glas al een grote speler. Grootschaligheid stuit er op verzet. Zo verzetten milieuorganisaties en politiek zich begin 2008 met succes tegen Kastanienburg. De natuur won het van het agrarisch kapitaal.

Er zijn meer verschillen. „Jullie hebben gas, wij moeten duur gas importeren uit Nederland of Rusland", zegt directeur Frans-Willi Honnen van de plantenveiling in Lüllingen. „En wat voor jullie de land- en tuinbouw is, dat is bij ons de auto-industrie. Die krijgt alle aandacht van de overheid. Onze glastuinbouw kreeg een flinke klap tijdens de oliecrisis in de jaren zeventig. Telers gingen goedkoper produceren, de schaalvergroting stokte. Het verklaart waarom je in Duitsland veel meer vollegrondsbedrijven ziet."

„De tuinbouw in Duitsland is meer versnipperd. In Nederland is die beter georganiseerd", vult voorzitter Ton Reijnders van ZON Fruit & Vegetables in Venlo aan. „Dat zie je bijvoorbeeld terug bij aanvragen voor Europese investeringssubsidies. Wat dat betreft lopen wij voorop."

Adviseur Jan Mevissen van Mela Projectbegeleiding, de gangmaker achter het afgeketste project Kastanienburg, wijst op de belangrijke rol van de Rabobank. „Tot voor de kredietcrisis kegen Nederlandse tuinders hun bedrijf gemakkelijk gefinancierd. In Duitsland ligt dat duidelijk anders. Als je van huis uit geen vermogen hebt, is het heel lastig om een glastuinbouwbedrijf op te zetten. Je zult klein moeten beginnen en langzaam groeien."

De verschillen in schaalgrootte verklaren tevens het afketsen van de fusie tussen de Nederlandse en Duitse veiling tien jaar geleden. De tijd was er niet rijp voor. Tijden veranderen echter snel. Concurrentie uit Afrika en China en de macht van grote kopers - grootwinkelbedrijven maken steeds meer de dienst uit - dwingt de sector tot schaalvergroting en innovatie. Ook in Duitsland. Het samenvoegen van de veilingen in Lüllingen en Herongen vormt een belangrijke stap. „Telers moeten meer en daardoor goedkoper gaan produceren", zegt Martina Reuber van de Landwirtschaftskammer Noordrijn Westfalen, die de ontwikkeling van de land- en tuinbouw coördineert. Nog een voorbeeld. Wat de ontwikkeling van Greenport Venlo betekent voor Noord- en Midden-Limburg - schaalvergroting, gekoppeld aan innovatie en logistiek -, dat betekent het meerjarenplan Gartenbau & Food Cluster voor het Rheinland.

Beide regio's zitten op hetzelfde spoor en groeien langzaam naar elkaar toe. Contacten over en weer - de organisatie van de Floriade presenteerde zich deze week in Herongen - zijn er volop en die zullen steeds inniger worden, voorspelt Reuber. „Het zal nog wel een paar jaar duren. Eerst moeten we de organisatie hier op orde brengen. Samenwerking tussen beide regio's zal een logische volgende stap zijn."